

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็น
สื่อหลัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1
ชื่อและนามสกุล นางสาวกุลธิดา คำพานิชย์
แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิคม ทาแดง)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพล)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

๕๖

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์
เป็นสื่อหลัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ผู้วิจัย นางสาวกุลธิดา คำพานิชย์ **รหัสนักศึกษา** 2542700626 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์
(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ประชากร ได้แก่ (1) ผู้บริหาร จำนวน 183 คน ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 202 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,500 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 6 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน รวมจำนวน 8 คน และ (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 353 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลักของผู้บริหาร ครู และนักเรียน แบบประเมินความเห็นในการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินคุณภาพระบบการเรียนการสอนสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา

จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลักที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 สำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นที่ 2 พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ชั้นที่ 3 ผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อเสริม ชั้นที่ 4 จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ชั้นที่ 5 ถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ และชั้นที่ 6 ประเมินผลการเรียนการสอน และระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยดังกล่าวได้รับการประเมินและรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีคุณภาพในระดับดีและสามารถนำระบบไปใช้ได้

คำสำคัญ ระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประถมศึกษา

Thesis title: The Development of a Thai Language Instructional System Using Electronic Media as the Main Media for Prathom Suksa VI Students under the Office of Lopburi Primary Education Service Area 1

Researcher: Miss Kulthida Khampanich; **ID:** 2542700626;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications)

Thesis advisors: (1) Dr. Wasana Taweekulasap, Associate Professor;

(2) Dr. Sunsanee Sungsunanun, Assistant Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purpose of this research was to develop a Thai language instructional system using electronic media as the main media for Prathom Suksa VI students under the Office of LopBuri Primary Education Service Area 1.

The research population comprised (1) 183 administrators, 202 Thai language teachers and 3,500 Prathom Suksa VI students; (2) a total number of eight experts consisting of six educational technology experts and two Thai language experts; and (3) three specialists. The research sample consisted of 353 randomly selected Prathom Suksa VI students. The employed research instruments comprised questionnaires on the needs of administrators, teachers and students for the Thai language instructional system using electronic media as the main media, a form for brainstorming in focus group discussion, and an instructional system quality assessment form for the specialists. Data were analyzed using the percentage, mean, frequency, and content analysis.

The research findings showed that the developed Thai language instructional system using electronic media as the main media comprised six steps, namely, Step 1: the survey of problems and needs concerning Thai language instruction, Step 2: the development of curriculum and instruction, Step 3: the production of electronic media and supplement media, Step 4: the arrangement of learning environment, Step 5: the imparting of contents and experience, and Step 6: the evaluation of instructional outcomes. The developed Thai language instructional system was evaluated and certified by the specialists as having good quality and being feasible for implementation.

Keywords: Thai language instructional system, Electronic media, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามตลอดกระบวนการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา ทำให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบต้นแบบชิ้นงานวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับต้นแบบชิ้นงาน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาบูชา แก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาด้านการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาต่อไป คุณประโยชน์ที่ได้รับครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบให้กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาทางไกลที่เปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนและทำวิจัยครั้งนี้และสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

กุลธิดา คำพานิชย์

กรกฎาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ระบบ	7
การจัดระบบ	10
การจัดระบบการเรียนการสอน	21
การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	29
สื่ออิเล็กทรอนิกส์	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับระบบ การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	51
ตอนที่ 2 ผลการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	69
ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อหลัก	71
ตอนที่ 4 ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ต้นแบบชิ้นงาน	73
ตอนที่ 1 บทนำ	74
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระบบ	76
ตอนที่ 3 การสังเคราะห์ระบบ แบบจำลองระบบ และการทดสอบประสิทธิภาพระบบ การเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	79
ตอนที่ 4 เจ็อนไซ การเตรียมการ และการนำระบบไปใช้	92
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
สรุปการวิจัย	94
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก.....	107
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ.....	108
ข แบบสอบถามงานวิจัย ผู้บริหาร ครู และนักเรียน	111
ค แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ	144
ประวัติผู้วิจัย.....	155

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย	51
ตารางที่ 4.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของนักเรียน	53
ตารางที่ 4.3 วิธีการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	54
ตารางที่ 4.4 ประเภทของสื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	55
ตารางที่ 4.5 การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	55
ตารางที่ 4.6 ประเภทการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาไทย	56
ตารางที่ 4.7 ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	56
ตารางที่ 4.8 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	57
ตารางที่ 4.9 ปัญหาในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน	57
ตารางที่ 4.10 ปัญหาการใช้สื่อการสอนในวิชาภาษาไทย	58
ตารางที่ 4.11 ปัญหาสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน	58
ตารางที่ 4.12 ความต้องการระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อหลัก	59
ตารางที่ 4.13 ขั้นตอนของระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อหลัก	60
ตารางที่ 4.14 ขั้นตอนการสำรวจปัญหาและความต้องการระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	60
ตารางที่ 4.15 ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับการจัดระบบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	61
ตารางที่ 4.16 เนื้อหาสาระวิชาภาษาไทยในการจัดระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	61
ตารางที่ 4.17 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดย อิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	62
ตารางที่ 4.18 ขั้นตอนการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์การจัดระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	63
ตารางที่ 4.19 ประเภทสื่อเสริมที่ควรมีในระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	63
ตารางที่ 4.20 ขั้นตอนการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของระบบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	64
ตารางที่ 4.21 ขั้นตอนการถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ของระบบการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	65
ตารางที่ 4.22 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อหลัก	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.23 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอนของระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	67
ตารางที่ 4.24 ขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยอิงสื่อ อิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	67
ตารางที่ 4.25 ขั้นตอนการประเมินการเรียนระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก	68

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1	องค์ประกอบของระบบ	8
ภาพที่ 2.2	ระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลักและอีลาย	25
ภาพที่ 2.3	ระบบการเรียนการสอนของเคมพ์	26
ภาพที่ 2.4	ระบบการเรียนการสอนของเกลเซอร์	27
ภาพที่ 2.5	ระบบการเรียนการสอนของเนิร์ค และเอนตรี	28
ภาพที่ 2.6	ระบบการจัดการเรียนการสอนของกาย และบริกส์	28
ภาพที่ 5.1	แบบจำลองระบบหลัก และระบบย่อย ระบบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1	101

